

Boeren, beheren en verbinden in stedelijke omgeving: werkt het?

PRAKTIJK Hoe combineer je landbouw, natuur en landschap? Het antwoord is Boeren voor Natuur. Uitgangspunt bij dit project is dat boeren een (deel)inkomen verdienen uit het beheer van natuur en landschap. Op twee locaties vindt een pilot plaats: op Landgoed Twickel in het Overijsselse Delden en op Hoeve Biesland in de Polder van Biesland.

Tussen de verstedelijkte driehoek Delft, Den Haag en Pijnacker-Nootdorp ligt een grote enclave: de Polder van Biesland. Een groen, uitgestrekt veenweidegebied met streek-eigen landschapselementen. Daartussen ligt melkveebedrijf Hoeve Biesland van Jan Duijndam. Zijn missie is natuurgericht boeren binnen de kaders van Boeren voor Natuur, een initiatief van onderzoeksinstituut Alterra.

Compost aan de basis

'Natuurgericht boeren betekent dat het bedrijf de aanvoer van meststoffen en (kracht)voer geheel staakt. Om natuurwaarden in stand te houden of terug te krijgen geldt op bedrijfsniveau één spelregel: no input', vertelt Duijndam. Aan de basis staat een voedingsrijke composthoop, die een gesloten kringloopstelsel mogelijk maakt. 'Door de slootvegetatie in de composthoop aan te brengen, haal ik zo veel mogelijk mineralen en voedingsstoffen het bedrijf

binnen. De compost is een mooi bestanddeel voor het bodemleven. Het resultaat is gras van goede kwaliteit. Goed voor de koe en – uiteindelijk – de marktproducten vlees en melk.'

Verrijking groene omgeving

De no input-regel vereist een eigen teelt van zowel ruwvoer als krachtvoer (graan). Ook levert de bedrijfsvoering uitstekende basiscondities voor het grote aantal wilde planten en dieren dat traditioneel op het landbouwbedrijf voorkomt. En vanwege de afvoer van voedingsstoffen met de landbouwproducten is sprake van verschraving. Waar een reguliere bedrijfsvoering in veel gevallen tot een kaalslag leidt, verrijkt de natuurgerichte bedrijfsvoering juist de groene omgeving. In anderhalf jaar is de diversiteit aan planten en landschapselementen aanzienlijk vergroot, mede door de aanleg van natuuroevers, hagen en houtwallen.

Verbindende factor

'Door natuurbeheer een economisch aspect te laten zijn, benader je het als ondernemer. En dat betekent: kennis delen. Met verschillende, voorheen 'onbekende' partijen, zoals Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, het hoogheemraadschap, Nationaal Groenfonds, de provincie Zuid-Holland, de gemeenten, scholen, politici, onderzoeks-

instituten en belangengroepen. Want wat heeft de natuur nodig voor meer diversiteit? Hoe krijg je een recreant hier naartoe? Hoe krijg je een agrarisch educatieproject van de grond? Ik ben de verbindende factor tussen die partijen en zorg ervoor dat iedereen betrokken raakt bij de natuur', aldus Duijndam.

Pijlers voor broodwinning

Natuur en landschap vormen in de nieuwe bedrijfsopzet belangrijke pijlers voor de broodwinning. De melk- en vleesproductie genereren de ene helft van de inkomsten van Duijndam. Landschapsbeheer, educatie en recreatie zijn goed voor de andere helft. 'De kracht van Boeren voor Natuur is dat alle facetten elkaar versterken en even belangrijk zijn. De recreatiesector wil een actief landschap. Scholen willen educatieprojecten. En de natuur heeft landbouw nodig. Het project loopt tot 2013. Maar voor mij is het project geslaagd als ik een dusdanige natuurkwaliteit heb gecreëerd met een gezonde veestapel en een goede samenhang tussen alle onderdelen.'

www.boerenvoornatuur.nl

www.hoevebiesland.nl

www.twickel.nl